

การพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ(พชอ.)

การป้องกันอุบัติเหตุทางถนนอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑. ข้อมูลทั่วไป

อำเภอบางปะหันตั้งอยู่ด้านทิศเหนือของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีเขตติดต่อกับจังหวัดอ่างทอง มีขนาดพื้นที่ ๑๒๑,๘๕๖ ตารางกิโลเมตร ประชากรประมาณ ๔๑,๙๒๔ คน แบ่งเขตการปกครองเป็น ๑๗ ตำบล ๙๔ หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๑ แห่ง พื้นที่ของอำเภอมีแม่น้ำลพบุรีไหลผ่าน อำเภอบางปะหันมีเส้นทางคมนาคมของถนนสายสำคัญสู่ภาคเหนือคือถนนสายเอเชีย เริ่มตั้งแต่กม. ๒๗ ถึง กม.๔๓ รวมระยะทางประมาณ ๑๗ กิโลเมตร และมีถนนสายหลักที่เชื่อมต่อการคมนาคม ไปสู่จังหวัดในเขตภาคกลาง ได้แก่สุพรรณบุรี ลพบุรี สระบุรีและกรุงเทพมหานคร สภาพทางสังคมประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำอาชีพ รับจ้างเป็นพนักงานโรงงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมของเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงทำให้วิถีชีวิตของคนในสังคมเป็นวิถีกึ่งเมืองกึ่งชนบท ด้วยเส้นทางการคมนาคมที่สำคัญหลายเส้นทางทำให้ปริมาณของรถและผู้ที่ใช้เดินทางมีปริมาณที่สูง จึงทำให้ปัญหาด้านอุบัติเหตุทางถนนเป็นปัญหาหลักที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน

๒.ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและระบบสาธารณสุขของอำเภอ

๒.๑ ปัญหาสุขภาพที่สำคัญในพื้นที่ จากสถิติผู้เสียชีวิตจากการบาดเจ็บทางถนน ต่อแสนประชากร ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ เท่ากับ ๓๕.๗๘ ต่อแสนประชากร (เป้าหมายไม่เกิน ๑๖ ต่อแสนประชากร) ระดับความรุนแรงอยู่ในเขตพื้นที่สีแดง และเป็น ๑ ใน ๕ ของสาเหตุการเสียชีวิตของอำเภอบางปะหัน ส่งผลให้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ได้กำหนดให้ปัญหาการเสียชีวิตและการบาดเจ็บทางถนน เป็น ๑ ในปัญหาหลักที่เกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอบางปะหัน และมีความจำเป็นจะต้องสร้างการรับรู้และมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในทุกภาคส่วนของอำเภอ ในการดำเนินการแก้ไขปัญหา ความท้าทายเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญคือ การสร้างความตระหนัก และพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชนและประชาชนในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุทางถนน

๒.๒ บริบทองค์กร เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอบางปะหัน มีขอบเขตการให้บริการระดับปฐมภูมิ และทุติยภูมิบูรณาการ ๔ มิติในด้านการรักษาพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและฟื้นฟูสภาพ

วิสัยทัศน์ (Vision) : องค์กรคุณภาพ เครือข่ายเข้มแข็ง เพื่อประชาชนสุขภาพดีอย่างยั่งยืน

พันธกิจ (Mission) : เครือข่ายสุขภาพอำเภอบางปะหัน มีการจัดบริการที่มีมาตรฐาน ครอบคลุม ๔ มิติ โดยสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในระบบการดูแลสุขภาพ ส่งเสริมการจัดการความรู้วัฒนธรรมการวิจัย และสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนา

ค่านิยม (Values) : การทำงานเป็นทีม ยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง การเสริมพลัง

๓ วิเคราะห์การจัดบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ เชื่อมกับระบบแม่ข่ายและเชื่อมกับชุมชน

๓.๑ มีการดำเนินงาน Road traffic injury (RTI) ระดับตำบล โดยมีการขยายผล และสร้างกระบวนการเรียนรู้จากตำบล และท้องถิ่นที่มีการขับเคลื่อนงานป้องกันความปลอดภัยทางถนนอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนในตำบลมีการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในตำบล การสำรวจจุดเสี่ยงของตำบลเพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาคืออุบัติเหตุทางถนนในระดับตำบล

๓.๒ ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์ความปลอดภัยทางถนน (ศปถ.)อำเภอบางปะหันขึ้น โดยมีนายอำเภอเป็นประธาน คณะกรรมการประกอบด้วยหน่วยงานสาธารณสุข ตำรวจ แขวงทางหลวง ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้แทนจากสถานประกอบการ โรงเรียน และผู้แทนจากภาคประชาชน มีการจัดประชุมทุก ๓ เดือน ดำเนินงานโดยใช้กลยุทธ์ “คืนข้อมูลสู่ชุมชน” นำเสนอสถิติข้อมูลการบาดเจ็บและเสียชีวิต จุดเสี่ยง กลุ่มเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยง พาหนะเสี่ยง เวลาเสี่ยง ฯลฯ ให้กับที่ประชุมได้รับทราบ นำเสนอวิธีการแก้ปัญหาในอดีตที่ผ่านมา ทำให้เห็นผลลัพธ์เชิงประจักษ์ และปัญหาในปัจจุบันที่ยังคงต้องแก้ไข โดยใช้กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานและประสบการณ์ของแต่ละภาคส่วน เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ผลจากการประชุมทำให้ทุกภาคส่วนรับทราบข้อมูลสถานการณ์ของปัญหา รับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง มีการร่วมรับรู้ “ปัญหาด้านอุบัติเหตุทางถนนเป็นของทุกคน” และมีความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละภาคส่วน กระบวนการสร้างความตระหนักในประชาชนกลุ่มเสี่ยง เป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญ ควรมีกิจกรรมดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับมาตรการบังคับใช้กฎหมาย มีการจัดตั้งกลุ่มไลน์เพื่อใช้ในการสื่อสารข้อมูล แจ้งสถานการณ์ที่รวดเร็ว การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ มีการดำเนินงานตามมาตรการด้านชุมชน การขึ้นชมเสริมพลัง ให้กำลังใจในการดำเนินงาน มีการขยายเครือข่ายหน่วยงานที่มีการดำเนินงานตามมาตรการองค์กรป้องกันความปลอดภัยทางถนน ได้แก่ สถานประกอบการ โรงเรียน ตำบล RTI มีการสร้างความตระหนักของทุกภาคส่วนในการรับรู้ข้อมูลสถานการณ์ของปัญหา

อุบัติเหตุทางถนน ผ่านเวทีการประชุมหัวหน้าส่วนอำเภอเป็นประจำทุกเดือน ทำให้เกิดการรับรู้สถานการณ์ ปัญหาที่รวดเร็ว เป็นปัจจุบันนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๔. ประเมินผลการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาต่อเนื่อง

๑. มีการจัดทำข้อมูลสถานการณ์การบาดเจ็บและเสียชีวิต จุดเสี่ยงของอำเภอ นำเสนอในที่ประชุม หัวหน้าส่วนราชการของอำเภอทุกเดือน

๒. มีการจัดประชุมคณะกรรมการศูนย์ความปลอดภัยทางถนน(ศปถ.)อำเภอทุก ๓ เดือน เพื่อรายงาน สถิติข้อมูลการบาดเจ็บเสียชีวิต ติดตามประเมินผลการดำเนินกิจกรรมในช่วงที่ผ่านมา

๓. จัดทำรายงานการสอบสวนกรณีการเสียชีวิตทุกรายหรือบาดเจ็บตั้งแต่ ๕ รายขึ้นไปโดยบูรณาการ ข้อมูลร่วมกันระหว่างโรงพยาบาล ตำรวจ และอาสาสมัครกู้ภัย

๔. ขยายผลการขับเคลื่อนงานRTI ระดับตำบล มาตรการด้านชุมชน การรณรงค์ให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักในชุมชน การสำรวจและแก้ไขจุดเสี่ยง การเฝ้าระวังในพื้นที่

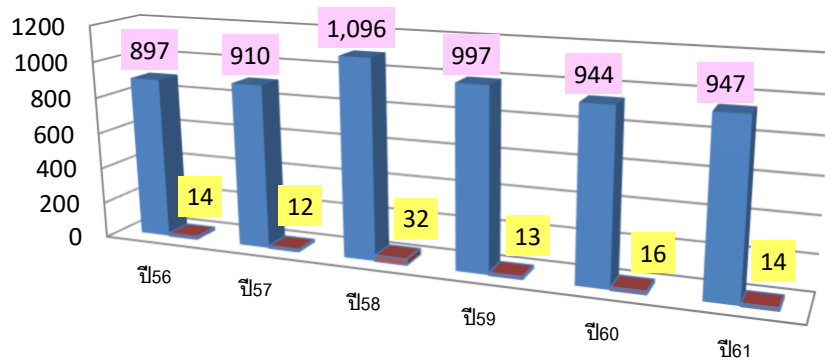
๕. ขยายผลการดำเนินงานมาตรการองค์กรความปลอดภัยทางถนนในหน่วยงานภาครัฐ โรงเรียน หน่วยงาน ชุมชนโดยใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ประเด็นการเรียนรู้

- การนำเสนอข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ ทำให้เห็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สอดคล้องกับการดำเนินงานในอดีตที่ผ่านมาตามช่วงของเวลา จะทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องรับรู้เข้าใจ บทบาทหน้าที่ของตนเอง ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาของชุมชน
- การให้ภาคเอกชน ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้เกิดการรับรู้สถานการณ์จริงของปัญหา ก่อให้เกิด การสื่อสารและสร้างความเข้าใจที่ดีในสังคม
- พหุ.เป็นเครื่องมือที่ทำให้การทำงานง่ายขึ้น เกิดความร่วมมือของภาคีเครือข่าย
- บทบาทของสาธารณสุขที่สำคัญคือ”คืนข้อมูล สู่ชุมชน” (ชง แשר ชวน)

๕. ผลงานและสิ่งที่ภาคภูมิใจ

สถิติการบาดเจ็บและเสียชีวิต

	ปี56	ปี57	ปี58	ปี59	ปี60	ปี61
บาดเจ็บ	897	910	1,096	997	944	947
เสียชีวิต	14	12	32	13	16	14

สถานที่เกิดเหตุที่มีผู้เสียชีวิต							
	ปี56	ปี57	ปี58	ปี59	ปี60	ปี61	รวม
1.สายเอเชีย							
จุดกลับรถบ้านแจ้ง	4	2	4	0	0	0	10
จุดกลับรถบ้านลี	1	0	1	0	0	0	2
จุดกลับรถวัดคำอ	1	0	0	0	0	0	1
ลงสะพานเกาะพงษ์เพชร(ขาออก)	2	2	0	1	2	2	9
ขึ้นสะพานเกาะพงษ์เพชร(ขาขึ้น)	1	2	0	1	1	0	5
สามแยกตานิมเอธิ	0	0	8	0	0	0	8
ด้านหันตั้ง(ขาออก)	0	0	1	2	2	1	6
ด้านหันตั้ง(ขาขึ้น)	0	0	0	1	1	0	2
2.เส้นทาง 347 บางปะหัน-ลพบุรี							
สี่แยกวัดนาค	1	0	2	2	0	2	7
แยกบ้านขล้อ-ศาลาเอน	0	1	0	0	0	0	1
หน้ารพสต.เสาธง	0	0	0	0	1	0	1
แยกโรงเรียน ออ	0	0	0	0	1	0	1
3.บางปะหัน-ป่าโมก							
สี่แยกตานิม	1	0	1	0	0	0	2
ทางแยกวัดฝั่งแดง		1					1
ทางแยกวัดบ้านม้า	1	0	0	0	1	1	3
4.บางปะหัน-อยุธยาสาธิต							
แยกวัดถนนพริ้ว	0	1	0	0	0	0	1
สะพาน คลองท่อ	0	0	3	0	0	0	3

ผลงาน

เกิดรูปแบบการทำงานที่บูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วน โดยการใช้กลยุทธ์ “การคืนข้อมูลสู่ชุมชน” ทำให้รับรู้สถานการณ์จริง สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่การแก้ปรับปรุงจุดเสี่ยง การนำมาตรการนโยบายการสร้างความตระหนักควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมาย ผู้นำชุมชนและท้องถิ่น จัดสรรงบประมาณในการร่วมแก้ไขปัญา ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญต่อการสื่อสารข้อมูลความเสี่ยงทำให้เกิด การป้องกันแก้ไขที่รวดเร็ว เกิดสัมพันธภาพอันดีของคนในชุมชน ชื่นชมให้กำลังใจ เสริมพลังในการทำงาน ร่วมกัน เกิดความร่วมมือและแนวคิดที่ว่า“การป้องกันอุบัติเหตุทางถนนเป็นเรื่องของทุกคน” ส่งผลให้ การบาดเจ็บเสียชีวิตและการเกิดอุบัติเหตุหมู่ขนาดใหญ่มีจำนวนลดลง

นวัตกรรม/สิ่งทีภาคภูมิใจ

จากการนำเสนอสถิติข้อมูลการบาดเจ็บและเสียชีวิตอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีคำสั่งจากจังหวัดให้ ดำเนินการปิดจุดกลับรถบนถนนสายเอเชียในปีพ.ศ.๒๕๕๙ จำนวน ๔ จุด สถิติการบาดเจ็บและเสียชีวิตลดลง แต่ทำให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ประชาชนไม่สะดวกในการใช้เส้นทางในการกลับรถ เกิดการขับรถย้อนศร ที่ประชุมได้นำเสนอปัญหาทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดสรรงบประมาณในการ ดำเนินงานปรับปรุงทางลอดใต้สะพานของถนนสายเอเชียตั้งแต่กม.ที่๒๗-๔๓ ให้เป็นจุดกลับรถขนาดกลาง ความสูงไม่เกิน ๒.๒ เมตร ทั้งหมด ๕ จุด ทำให้ประชาชนเกิดความสะดวก ปลอดภัย การบาดเจ็บเสียชีวิต และการเกิดอุบัติเหตุหมู่ลดลงได้อย่างชัดเจน สามารถเป็นตัวอย่างของการแก้ไขปัญหาแก่ชุมชนอื่นต่อไป